

М.В. Руда, М. М. Мазурик
Національний університет “Львівська політехніка”

СПІВПРАЦЯ УКРАЇНИ ТА ЄС У СФЕРІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ: ОГЛЯД ПЕРСПЕКТИВ

<https://doi.org/>

© Руда М. В., Мазурик М.М., 2021

Викладено результати дослідження складових концепції сталого розвитку та переваг її впровадження в Україні на основі досвіду Європейського Союзу. Встановлено, що передумовою формування базових принципів сталого розвитку є взаємозв'язок екологічних, економічних та соціальних чинників розвитку людства, вирішення яких можливе тільки на комплексній основі з урахуванням балансу інтересів розвитку природи і суспільства. Проаналізовано особливості співробітництва між Україною та ЄС у сфері сталого розвитку.

Ключові слова: сталий розвиток, “зелений” бізнес, циркулярна економіка, стратегії сталого розвитку, зелене зростання.

Постановка проблеми

Загострення соціально-економічних і політичних питань, поряд з критичною екологічною ситуацією в світі, вимагають зміни вектора розвитку сучасного суспільства. Одним з основних протиріч є зіткнення між економічним зростанням і обмеженням природокористуванням. Вирішенням даного завдання є негайний перехід до збалансованого сталого розвитку, що поєднує рівномірні темпи економічного, екологічного та соціального аспектів зростання [1].

Термін “сталий розвиток” (англ. sustainable development) був закріплений на Конференції ООН з питань навколишнього середовища і розвитку, де його було визначено як розвиток суспільства, що задовольняє існуючі потреби без нанесення шкоди майбутнім поколінням. Починаючи з 90-х рр. минулого століття, сталий розвиток економіки вимагає істотних організаційних та управлінських витрат для досягнення зазначених 17 глобальних цілей і відповідно 169 завдань нового плану дій до 2030 року, що набули чинності 1 січня 2016 року. Зростаючий транскордонний екологічний вплив та інші негативні результати життєдіяльності вказують на необхідність посилення міжнародного дискурсу у сфері безпеки і реалізації погоджених глобальних заходів у процесі переходу до принципів сталого розвитку [2].

З кожним роком світова спільнота зосереджує все більше уваги на охороні довкілля та забезпеченні сталого розвитку країн і регіонів, оскільки щоразу зростає усвідомлення небезпеки екологічної катастрофи, що загрожує існуванню людства. Одним з результатів цього процесу трансформації є імплементація принципів циркулярної економіки як нової економічної моделі.

Актуальність дослідження

За останні три десятиліття людство досягло значного прогресу у підвищенні матеріального добробуту. Але цей прогрес був здобутий ціною погіршення стану природного середовища планети. Результатом таких темпів економічного розвитку без принципової зміни сучасної економічної моделі стане зростання екологічних загроз, відповідно це унеможливить сталий розвиток. Зважаючи на це, світова спільнота економістів, соціологів, політиків, бізнесменів пришвидшили пошук нових шляхів розвитку, які б дозволили відновити природне середовище та одночасно забезпечували життя населення на гідному рівні. Серед численних результатів такого

пошуку є концепція “зеленої” економіки, що завдяки підтримці міжнародних організацій та національних урядів набула значної популярності, зокрема в ЄС [3]. Сьогодні більш поширеним є поняття циркулярної економіки [12], що є своєрідним інструментом для досягнення цілей сталого розвитку, який передбачає підвищення добробуту людей та соціальної рівності та знижує негативний вплив на навколишнє середовище, зменшуючи ризики екологічної деградації. Основна ідея – в безвідходному виробництві (відходи стають ресурсами/товаром).

Серед базових умов сталого розвитку – вирівнювання рівня якості життя у різних країнах та забезпечення зростання добробуту у перспективі. Тому бідним країнам потрібно активізувати зусилля і наздоганяти більш розвинені держави. Але покращення якості життя повинно спиратися на нові досягнення науки, особливо в умовах 4-ї промислової революції. Сучасні умови вимагають від усіх скорочувати споживання ресурсів, переходити на альтернативні види матеріалів та джерел енергії, впроваджувати прогресивні ресурсоємні безвідходні технології, зменшуючи навантаження на довкілля та здоров'я людини [4].

Формулювання мети та завдань статті

Метою даної статті є ідентифікація та актуалізація сутності поняття “сталий розвиток”, аналізування його складових, визначення основних принципів концепції, виявлення особливостей стратегії сталого розвитку України в умовах сьогодення. А, також, розгляд перспектив співпраці України з ЄС. Для досягнення зазначеної мети у роботі поставлено такі цілі: розкриття сутності та переваг цілей сталого розвитку (ЦСР); знайомство з досвідом європейських країн у сфері сталого розвитку; розгляд можливостей для українських підприємств у циркулярній економіці (економічній моделі замкнутого типу).

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Теоретичні аспекти сталого розвитку було досліджено як вітчизняними, так і зарубіжними науковцями, а саме: Б. М. Данилишин, В. П. Феденко, С. І. Дорогунцов, В. М. Трегобчук, В. С. Міщенко, Л. Б. Шостак, Н. В. Гребенюк, В. Я. Шевчук, З. В. Герасимчук, М. К. Шапочка, В. П. Прадун, Л. Г. Мельник, А. Г. Тихонов, О. В. Грянник, та ін. Також монографія Зеркалова Д.В. “Проблеми екології сталого розвитку”, яка відображає стан проблеми сталого розвитку і екологічної безпеки на початок ХХІ століття.

До найбільш ґрунтовних робіт, присвячених концепції “сталого розвитку”, відносяться дослідження представників міжнародної організації Римського клубу (В. Беренса, Е. Пестеля, Г. Дейлі, Д. Медоуза, Дж. Форрестера та ін.) [2]. Ними, починаючи з 70-х років минулого століття, було опубліковано більше 43 доповідей, найбільш значущим став документ “Межі зростання”.

Виклад основного матеріалу

Сучасний етап розвитку суспільства характеризується швидкими змінами в усіх сферах життєдіяльності людини. Ці зміни є взаємопов'язаними і динамічними, посилюючи одна одну, тому часто їх наслідки непередбачувані. Більшість таких мегатрендів є загрозами для подальшого розвитку суспільства. Сталий розвиток – це раціональний вектор розвитку сучасного світу.

Вперше термін “сталий розвиток” був застосований 1972 року в рамках засідання Першої Всесвітньої Конференції з навколишнього середовища у Швеції (м. Стокгольм). Натомість на конференції ООН з навколишнього середовища і розвитку в Ріо-де-Жанейро 1992 року цей термін був вжитий “в якості назви нової концепції існування всього людства. Концепція сталого розвитку була сформульована як спосіб подолання головною для сучасної цивілізації екологічної загрози, що існувала у вигляді якоїсь теоретично обґрунтованої небезпеки, усвідомлюваної порівняно вузьким колом учених і політиків і пов'язаної з перенаселенням, з непоправним витрачанням природних ресурсів і з забрудненням навколишнього середовища” [5].

Термін “сталий розвиток” є офіційним українським відповідником англійського терміну “sustainable development”. Внаслідок дослівного перекладу з урахуванням контексту можна вжити “життєздатний” або “тривкий розвиток”, відповідно розширене його тлумачення –

самопідтримуваний розвиток. Таким чином, стратегія сталого розвитку є альтернативою парадигмі економічного зростання, яка ігнорує екологічну небезпеку від розвитку суспільства за екстенсивною моделлю [6].

Базовими принципами сталого розвитку згідно міжнародного трактування є:

- увага, повага і турбота до всіх живих співтовариств;
- покращення рівня якості людського життя;
- збереження життєздатності і різноманіття видів на Землі;
- забезпечення сталого використання відновлюваних джерел ресурсів;
- зменшення виснаження невідновлюваних ресурсів;
- зміна індивідуальних позицій і діяльності[8].

Так, економічні та екологічні інтереси суспільства є основою сталого розвитку (рис.1). Порушення рівноваги між ними зумовлює погіршення якості життя. До суттєвих чинників економічної складової слід віднести оптимальне використання обмежених ресурсів на планеті і використання екологічних – природо-, енерго- і матеріалозберігаючих технологій, у т.ч. видобуток і переробку сировини, створення екологічно прийнятної продукції, мінімізацію, переробку і знищення відходів. Натомість соціальна компонента сталого розвитку фокусується на неекономічних інтересах індивіда, охоплюючи весь спектр прав людини, як індивідуальних, так і колективних, включаючи питання корпоративного управління, й водночас більш широке коло проблем підтримки стабільності соціальних і культурних систем, збагачення гуманітарних цінностей сучасного суспільства.

Рис.1. Основа сталого розвитку у глобальному трактуванні
Джерело: сформовано на основі [2,4]

Відповідно екологічна складова покликана забезпечувати цілісність фізичних і біологічних природних систем в процесі їх взаємодії з економічними і соціальними системами. Поняття природних систем в даному випадку має широке трактування і, крім природних комплексів, також охоплює штучно створене антропогенне середовище. При цьому основна увага в ході вивчення таких широких природних систем зосереджується не на їх можливості зберігатися в деякому “ідеальному” статичному стані, а здатності цих систем до саморозвитку та адаптації, як реакції на дестабілізуючі дії з боку інших систем [1].

Перехід світу на засади сталого розвитку лише посилює цей взаємозв'язок, пропонуючи нові параметри вимірювання показників, що стосуються всеохоплюючого процвітання, подолання проблем безробіття і бідності, активізації поваги до навколишнього середовища. Спостерігаємо потужну тенденцію – пожвавлення зв'язків між фінансовою системою та сектором реальної економіки у векторі сталого розвитку (рис.2). Існує два взаємопов'язані напрями розгортання цієї тенденції:

- проблеми у реальних секторах економіки формують нові вимоги до фінансової системи, що прослідковується у глобальній мобілізації капіталу з фокусуванням на соціальних та екологічних факторах;
- система заходів щодо реформування фінансової системи впливає на екологічні та соціальні результати у реальній економіці за допомогою набору каналів реагування, а також політичних, регуляторних заходів та міжнародного співробітництва.

ЮНЕП є сьогодні ініціатором та координатором усіх необхідних заходів зі створення “зеленої” фінансової системи, запропонувавши програму дій реформування національних фінансових систем відповідно до ЦСР у перспективі до 2030 р. [7].

Основоположне завдання стратегії сталого розвитку полягає у забезпеченні умов збалансованого функціонування соціальної, економічної та екологічної складових системи “Суспільство-Економіка-Природа”. До актуальних завдань стратегії сталого розвитку віднесемо: дослідження параметрів відповідних підсистем і процесів, що впливають на їх розвиток; використання інтегрованих кількісних і/або якісних показників для оцінювання станів соціальної, економічної й

екологічної підсистем; вивчення впливу інформаційних факторів в управлінні процесами переходу до сталого розвитку; розроблення напрямів розвитку територій, регіонів і країн згідно ЦСР; розроблення програм місцевих дій з охорони довкілля в контексті стратегії сталого розвитку; розроблення національних і місцевих планів дій з впровадження Стратегії ЄЕК ООН з освіти для сталого розвитку; визначення комплексу індикаторів, необхідних для достовірного оцінювання станів соціальної, економічної й екологічної підсистем; реалізація управлінських рішень і розроблення заходів для цілеспрямованої трансформації соціальної, економічної й екологічної підсистем; поділ територій за рівнем розвитку соціально-економічних підсистем з урахуванням екологічних обмежень; розроблення механізмів реалізації управлінських рішень для забезпечення сталого розвитку соціально-економічних систем [6].

Рис. 2. Вплив концепції сталого розвитку на взаємодію фінансової системи та сектору реальної економіки відповідно до ЦСР

Джерело: сформовано на основі [7]

Для заохочення переходу до сталого розвитку урядові та міжурядові ініціативи стають все поширенішими, відповідно фінансові установи починають реалізовувати функції управління ризиками на засадах ЦСР. Серед країн з активною національною політикою стосовно розвитку “зелених” фінансів можна назвати Німеччину, Велику Британію, Швейцарію, Францію, Бразилію, Сінгапур, Індонезію, Китай та США [7].

Керівництвом Європейського Союзу було розроблено чітку політику, що спрямована на фінансову підтримку МСП у контексті використання можливостей “зеленого” бізнесу та ще не до кінця оціненого потенціалу циркулярної економіки. Стратегія ЄС “Європа – 2020 визначила пріоритетом ЄС створення “розумної, збалансованої та інклюзивної економіки”. Так, починаючи з 2014 р. у ЄС згідно Зеленого плану дій для МСП конкретизуються засади партнерства між державами-членами ЄС та іншими регіонами щодо використання МСП бізнес-можливостей, передбачених переходом до циркулярної економіки.

Вирішення гострих екологічних проблем суспільства у глобальному масштабі, як от: проектування та будівництво енергоефективних будівель; рециклінг та управління відходами; розвиток відновлюваної енергетики; очищення стічних вод тощо лежать в основі зеленого бізнесу. Починаючи з 2010 року як у ЄС, так і в Канаді цей сектор економіки належить до тих, що розвиваються найшвидшими темпами [9].

Велика Британія продовжує утримувати лідерство у формуванні глобальної програми щодо зміни клімату та “зелених” фінансів, у т.ч. завдяки участі в міжнародних форумах. У 2016 р. у країні була запущена “зелена” фінансова ініціатива (Green Finance Initiative, GFI), метою якої є реалізація плану з просування Лондона як провідного міжнародного фінансового центру, що визначає основні нормативно-правові зміни в галузі “зеленого” фінансування (рис.3).

Глобальний індекс “зелених” фінансів			
Глибина “зелених” фінансів		Якість “зелених” фінансів	
Центр	Місце в рейтингу	Центр	Місце в рейтингу
Амстердам	1	Лондон	1
Цюріх	2	Париж	2
Копенгаген		Амстердам	3
Люксембург	4	Гамбург	4
Лондон	5	Цюріх	5
Стокгольм		Стокгольм	6
Париж	7	Копенгаген	7
Монреаль	8	Люксембург	8
Ванкувер	9	Мюнхен	9
Гамбург	10	Женева	10

Рис. 3. Рейтингування міст на основі Глобального індексу “зелених” фінансів
Джерело: сформовано на основі [7]

Глобальний індекс “зелених” фінансів (Global Green Finance Index, GGFI) здійснює оцінку “зелених” фінансів і дає можливість зрозуміти ряд факторів, що стосуються політики чи регулювання або ринку та сприяють зростанню таких інструментів акумуляції коштів. GGFI проводить міжнародне опитування серед представників фінансової сфери з метою надання оцінки якості та “глибини” розвитку “зеленого” фінансування у 110 міжнародних фінансових центрах світу, у поєднанні з оцінкою “інструментальних” факторів [7].

Що стосується 27 активних членів ЄС, то в контексті досягнення цілей сталого розвитку зростає актуальність циркулярної економіки, що є концепцією управління ресурсами у замкнених системах. З моменту першої згадки про “циркулярність” економіки минуло 30 років, проте лише після офіційного впровадження у ЄС її популярність стрімко зросла, а світові лідери поступово усвідомлюють її значущість для досягнення сталого розвитку. Так, 11 березня 2020 року Європейська Комісія ухвалила План дій щодо “циркулярної” економіки (Circular Economy Action Plan), що є важливою складовою порядку денного стратегії Європейського “зеленого” курсу (European Green Deal). Метою даного Плану є скорочення споживання в ЄС та подвоєння повторного використання ресурсів у найближчі десятиліття, одночасно сприяючи економічному зростанню. Реалізація заходів Плану може збільшити ВВП ЄС на додаткові 0,5% до 2030 року та створити близько 700 тис. нових робочих місць. План дій описує ініціативи для всього життєвого циклу продукції – від проектування та виробництва до споживання, ремонту, повторного використання, переробки та повернення ресурсів в економічну систему [13].

Натомість українська модель сталого розвитку формується в умовах затяжної економічної кризи і господарської депресії. У цьому контексті функціонування економічної системи на різних рівнях повинно базуватись на балансі економічних, соціальних і екологічних інтересів в умовах відкритої ринкової економіки при наявності значного обсягу інвестицій та функціонування ефективного механізму управління ними.

15 вересня 2017 р. Україна як член ООН приєдналася до глобального процесу забезпечення сталого розвитку, урядом було представлено Національну доповідь “Цілі сталого розвитку: Україна”. Документ визначає базові показники з 17 глобальних ЦСР з урахуванням специфіки національного розвитку [7].

Зазначимо, що базовою метою сталого розвитку України є забезпечення динамічного соціально-економічного зростання, збереження якості навколишнього середовища і раціональне використання природно-ресурсного потенціалу. При цьому також важливо задовільнити потреби сучасних та майбутніх поколінь через побудову високоефективної економічної системи, що стимулює екологічну сталість, продуктивну працю, науково-технічний прогрес, має соціальну спрямованість.

Як зазначається у Стратегії сталого розвитку “Україна-2020”, головним вектором соціально-економічного розвитку України є забезпечення сталого розвитку держави, проведення структурних реформ та, як наслідок, підвищення стандартів життя. Україна має стати державою з сильною економікою та з передовими інноваціями [10].

Проте на сьогодні можна визнати, що економіка України неконкурентоспроможна внаслідок високої енергомісткості та ресурсовитратності, тому вкрай необхідна її екологізація – перехід на відновлювальні джерела енергії, упровадження “зелених” технологій і раціональний підхід до використання ресурсів. Проте економіка все ще продовжує орієнтуватися на мінливу зовнішню кон’юнктуру та сировинний експорт, імпортує енергетичні ресурси, не дбаючи про розвиток сучасних національних виробництв, екологоорієнтованої інфраструктури та припинення деградації довкілля на всій території країни.

Пріоритетним кроком на шляху “зелених” реформ є розбудова інституційної спроможності та декларація доктринальних положень й амбітних намірів України у форматі забезпечення Глобального Зеленого Нового Курсу.

Упровадження відповідних дій повинно сформувати сталу економічну систему, орієнтовану на забезпечення “зеленого” розвитку економіки країни та її регіонів. При цьому інвестування в охорону довкілля має стати важливим елементом багатьох пакетів заходів зі стимулювання ресурсозбереження та низьковуглецевого зростання. Країни світу використовують різні інструменти “зеленої” економіки у своїй національній політиці та стратегіях розвитку. Об’єктивно економіка України на сьогодні є неконкурентоспроможною, водночас директиви і вимоги Європейського Союзу в умовах чинної Угоди “Україна-ЄС” змушують впроваджувати зміни в економіці та в системі державної політики. Передусім мова йде про її стабілізацію та сталий розвиток. Тому необхідною запорукою стає активізація процесів екологізації за рахунок переходу на ресурсощадні технології та відновлювальні джерела енергії.

Успіх України щодо реалізації цілей сталого розвитку в майбутньому багато в чому визначатиметься темпами здійснення не лише політичної, а й економічної модернізації суспільства загалом, урахуваючи, що питома вага інноваційної продукції в нашій країні не перевищує 1% (цей показник для Фінляндії становить більш ніж 30%, Італії, Португалії, Іспанії – 10-20%) від загального обсягу. Україна повинна розробити стратегічну лінію надійного позиціонування на глобальному та європейському рівнях, яка враховуватиме зміни у світовій економіці.

Водночас визначення та активна реалізація пріоритетів інноваційного розвитку України в “зеленому” форматі (впровадження екоінновацій згідно ЦСР) мають сприяти зміцненню на світовому та європейському рівнях іміджу України як держави зі значним науковим та освітнім потенціалом, здатної створювати високотехнологічну продукцію, що відповідає принципам сталого розвитку.

Висновки

Сьогодні існує численна кількість визначень терміну “сталий розвиток”, які об’єднують теза про те, що сталий розвиток передбачає досягнення балансу, врівноваження потреб з ресурсними й екологічними можливостями територій. Водночас це такий розвиток людства, що визначає характер використання ним ресурсів планети з метою задоволення потреб сьогодення без шкоди для наступних поколінь.

Сталий розвиток є процесом забезпечення функціонування територіальної системи із конкретними параметрами в заданих умовах, протягом необхідного проміжку часу, що веде до гармонізації наявних факторів виробництва та підвищення якості життя за умови збереження та поетапного відтворення цілісності навколишнього середовища.

Концепція сталого розвитку відображає розуміння тісного взаємозв’язку екологічних, економічних і соціальних проблем людства й того факту, що вони можуть бути вирішені лише інтегровано, за умови співпраці та координації зусиль усіх країн світу.

У статті обґрунтовано, що актуальним завданням є не лише зменшення споживання ресурсів, а й істотна зміна структури споживання.

Перспективи подальших досліджень

Перехід до сталого розвитку у глобальному масштабі можливий лише за обов’язкової умови узгодженості всіх об’єктів і суб’єктів цього процесу, який носить системний характер і пов’язує в

єдине ціле різні рівні соціально-економічної системи (глобальний, національний, регіональний, локальний) та різні сфери її функціонування (економічну, соціальну, екологічну). В Україні цим поняттям доволі часто оперують для визначення показників зростання економіки країни, регіонів, окремих галузей промисловості, підприємств. Водночас на соціальній та екологічній складових сталого розвитку зосереджено недостатньо уваги, що вказує на неповне розуміння справжньої сутності даного поняття, зокрема збалансованість його складових.

Більшість існуючих стратегій сталого розвитку у світі за своєю суттю є теоретичними, а недолік конкретних заходів пояснюється відсутністю необхідних джерел фінансування їх реалізації та інструментарію оцінки сталого розвитку, що потребує подальшого дослідження.

Подальші дослідження слід присвятити аналізуванню успішних практик реалізації концепції сталого розвитку вітчизняними компаніями, зокрема у сфері циркулярної економіки в умовах подолання наслідків пандемії COVID-19.

Список літератури

1. Складові концепції сталого розвитку. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/11_2019/57.pdf (дата звернення: 03.03.2021)
2. 17 цілей сталого розвитку. Критерії та принципи. URL: <https://sdgs.un.org/ru/goals> (дата звернення: 03.03.2021)
3. "Зелена" економіка: сутність, цілі та базові принципи. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/87412468.pdf> (дата звернення: 03.03.2021)
4. Сталий розвиток. URL: <https://www.ecolabel.org.ua/stalij-rozvitok> (дата звернення: 05.03.2021)
5. Доповідь Конференції ООН з навколишнього середовища і розвитку. – Ріо-Де-Жанейро, 3-14 червня 1992. URL: <http://www.prometeus.nsc.ru/koptuyug/ideas/scisahum/191-199.ssi> (дата звернення: 05.03.2021)
6. Стратегія сталого розвитку. URL: http://dglib.nubip.edu.ua/bitstream/123456789/5822/1/Bogolubov_Strategij%20stalogo%20rozvutku.pdf (дата звернення: 06.03.2021)
7. "Зелені інвестиції" у сталому розвитку. Світовий досвід та український контекст. URL: https://razumkov.org.ua/uploads/article/2019_ZELEN_INVEST.pdf (дата звернення: 03.03.2021)
8. Сталий розвиток як парадигма суспільного зростання XXI ст. URL: <http://www.geograf.com.ua/library/geoinfocentre/20-human-geography-ukraine-world/273-stalyi-rozvytok-yak-paradygma-suspijnogo-zrostannya-21-st> (дата звернення: 05.03.2021)
9. "Зелений" бізнес для малих і середніх підприємств. URL: <http://pleddg.org.ua/wp-content/uploads/2017/11/SME-Guide-web.pdf> (дата звернення: 06.03.2021)
10. Національна парадигма сталого розвитку України / за заг. ред. академіка НАН України, д.т.н., проф., засл. діяча науки і техніки України Б. С. Патона. – К.: Державна установа "Інститут економіки природокористування та сталого розвитку Національної академії наук України", 2012. – 72 с.
11. Зелена економіка – шанс для України. URL: http://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/lib/31460/2/FMZKP_2020_Vasilyuk_Y-Green_economy-a_chance_89-91.pdf (дата звернення: 06.03.2021)
12. Shpak, N., Kuzmin, O., Melnyk, O., Ruda, M., & Sroka, W. (2020). Implementation of circular economy in Ukraine: context of European integration, Resources, 9, 96. doi: 10.3390/resources9080096 URL: https://www.researchgate.net/publication/343671037_Implementation_of_a_Circular_Economy_in_Ukraine_The_Context_of_European_Integration (дата звернення: 16.03.2021)
13. Нова політика ЄС з "циркулярної" економіки: можливості для України. URL: https://dixigroup.org/wp-content/uploads/2020/09/dixi_pb_circular-economy_ukr_full_3.pdf (access date: 06.03.2021)

References

1. Component concepts of sustainable development. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/11_2019/57.pdf (access date: 03.03.2021)
2. The concept of sustainable development. URL: <https://sdgs.un.org/ru/goals> (access date: 03.03.2021)
3. "Green" economy: essence, goals and basic principles. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/87412468.pdf> (access date: 03/03/2021)
4. Sustainable development. URL: <https://www.ecolabel.org.ua/stalij-rozvitok> (access date: 05.03.2021)
5. Report of the UN Conference on Environment and Development. – Rio de Janeiro, June 3-14, 1992. URL: <http://www.prometeus.nsc.ru/koptuyug/ideas/scisahum/191-199.ssi> (access date: 05.03.2021)
6. Sustainable development strategy. URL: http://dglib.nubip.edu.ua/bitstream/123456789/5822/1/Bogolubov_Strategij%20stalogo%20rozvutku.pdf (access date: 06.03.2021)

7. "Green investments" in sustainable development. World experience and Ukrainian context. URL: https://razumkov.org.ua/uploads/article/2019_ZELEN_INVEST.pdf (access date: 03.03.2021)
8. Sustainable development as a paradigm of social growth of the XXI century. URL: <http://www.geograf.com.ua/library/geoinfocentre/20-human-geography-ukraine-world/273-stalyi-rozvytok-yak-paradygma-suspilnogo-zrostannya-21-st> (access date: 05.03.2021)
9. "Green" business for small and medium enterprises. URL: <http://pleddg.org.ua/wp-content/uploads/2017/11/SME-Guide-web.pdf> (access date: 06.03.2021)
10. National paradigm of sustainable development of Ukraine / for general. ed. acad. NAS of Ukraine, Doctor of Technical Sciences, Professor, Assoc. figure of science and technology of Ukraine BE Paton. K.: State Institution "Institute of Environmental Economics and Sustainable Development of the National Academy of Sciences of Ukraine", 2012. 72 p. (appeal date: March 6, 2021)
11. Green economy – a chance for Ukraine. URL: http://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/lib/31460/2/FMZKP_2020_Vasilyuk_Y-Green_economy-a_chance_89-91.pdf (access date: 06.03.2021)
12. Shpak, N., Kuzmin, O., Melnyk, O., Ruda, M., & Sroka, W. (2020). Implementation of circular economy in Ukraine: context of European integration, Resources, 9, 96. URL: https://www.researchgate.net/publication/343671037_Implementation_of_a_Circular_Economy_in_Ukraine_The_Context_of_European_Integration (дата звернення: 16.03.2021)
13. New EU policy on circular economy: opportunities for Ukraine. URL: https://dixigroup.org/wp-content/uploads/2020/09/dixi_pb_circular-economy_ukr_full_3.pdf (access date: 19.03.2021)

M. V. Ruda, M. M. Mazuryk
Lviv Polytechnic National University

COOPERATION BETWEEN UKRAINE AND THE EU IN THE FIELD OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT: OVERVIEW OF PERSPECTIVES

© Ruda M.V., Mazuryk M. M., 2021

The results of the study of the concept of sustainable development and the benefits of implementing this concept in Ukraine based on the experience of the European Union are presented. It is established that the basis for the formation of the basic principles of sustainable development is the relationship of environmental, economic and social factors of human development, the solution of which is possible only on a comprehensive basis, taking into account the balance of interests of nature and society. Peculiarities of cooperation between Ukraine and the EU in the field of sustainable development are analyzed.

The concept of sustainable development involves the identification of three approaches: economic, social and environmental, reflecting their particular importance, the existence of interconnections and interdependencies, while ignoring at least one of them can undermine the overall stability of the system. The economic approach in the concept of sustainable development is based on the need for rational use of scarce resources at the disposal of society and the use of environmentally friendly methods of production and technology. An important aspect of social stability is the fair distribution of goods. The environmental component is intended to ensure the integrity of physical and biological natural systems in the process of their interaction with economic and social systems

The necessity for Ukraine to form and implement new directions is substantiated state investment policy, due to economic and social reforms aimed at economic growth, the formation of new ones effective mechanisms for attracting investment, creating conditions for implementation conceptual foundations of the strategy of sustainable development and ensuring European integration processes.

These sustainable development components reflect a single value creation process and characterize individual aspects of human activity that reflect a single value creation process. The necessity of rational use of limited resources at the disposal of society and the use of environmentally friendly methods of production and technologies are pointed out. The importance of a clear understanding of the mechanisms of interaction between environmental, social and economic components of the concept that serve as a means of achieving development goals is determined.

Key words: sustainable development, green business, circular economy, strategies of sustainable development, green growth.